

Privatni penzijski fondovi u Srbiji

Raiffeisen *FUTURE* a.d. Beograd DUDPF
Snežana Ristanović, direktor
Beograd, 18.11.2014.

Penzijski sistemi u regionu i penzijski sistem Srbije

EU*

1. Razvijeni mešoviti penzijski sistemi (sistem međugeneracijske solidarnosti u državnim penzijskim fondovima i sistem kapitalizovane štednje građana na ličnim računima u privatnim penzijskim fondovima) što građanima obezbeđuje DVA nezavisna izvora penzija;
2. Trenutno 4 zaposlena na jednog penzionera a projekcija je da će 2060. taj odnos biti 2 : 1;
3. Demografska struktura stanovništva nepovoljna (24% stanovništva čine penzioneri);
4. Iako razvijeni, mešoviti penzijski sistemi zauzimaju veliki procenat BDP-a zemalja EU;
5. Podsticaj daljeg razvoja kapitalizovane štednje građana u privatnim penzijskim fondovima značajan je faktor stabilnosti penzijskih sistema zemalja članica EU;
6. Obezbediti nesmetani transfer akumuliranih sredstava građana u privatnim penzijskim fondovima u okviru zemalja članica.

Izvor: „Bela knjiga 2012“ – Strategija EU za adekvatne, održive i sigurne penzijske sisteme i „Evropa 2020“

SRBIJA*

1. Oslanjanje isključivo na sistem međugeneracijske solidarnost i i državni penzijski fond;
2. Trenutno 1 zaposleni na jednog penzionera;
3. Demografska struktura stanovništva nepovoljnija u odnosu na EU (uz to visoka stopa nezaposlenosti);
1. U narednih nekoliko dekada broj starih 65 i više godina povećaće se za trećinu i činiće 27,5% stanovništva. Istovremeno broj lica mlađih od 15 godina bi se smanjio za 40% i 2052. broj starih 65 i više godina će biti veći od broja stanovnika mlađih od 15 godina;
2. 2005. godine uspostavljen sistem kapitalizovane štednje u privatnim penzijskim fondovima kao i značajni poreski podsticaji;
3. Sistem kapitalizovane štednje u DPF i danas nepoznanica za veliki broj građana.

Izvori podataka: Republički zavod za statistiku; Ministarstvo finansija, Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje.

**Raiffeisen
FUTURE**

***Bela knjiga 2012/ preporuke
Strategija za održive penzijske sisteme članica EU***

- Iako razvijeni, postojeći mešoviti penzijski sistemi, “jedu” BDP zemalja članica EU.
- S toga, integralni deo strategije održivog ekonomskog rasta zemalja članica (Evropa 2020) jeste Strategija za održive penzijske sisteme (Bela knjiga 2012) sa sledećim preporukama:
- **Povezivanje starosne granice** za penzionisanje sa povećanjem očekivanog životnog veka;
- Podržavanje dužeg ostanka na tržištu rada kroz “**kontinuirano / doživotno učenje**” kao i podizanje kvalifikacione i obrazovne strukture zaposlenih;
- Ograničavanje prevremenog odlaska u penziju (**uvodjenje penala**);
- **Izjednačavanje starosne granice** žena i muškaraca; Tendencija daljeg povećanja godina života;
- **Dodatni podsticaji** daljem razvoju i jačanju kapitalizovane štednje građana u privatnim penzijskim fondovima kao značajnog faktora stabilnosti penzijskih sistema zemalja članica EU.

**Raiffeisen
FUTURE**

Penzijski sistem Srbije –dugoročno održiv uz razvoj dobrovoljnih penzijskih fondova

1. Srbija je od 2001 do danas sprovela značajne parametarske izmene u okviru postojećeg penzijskog sistema i 2005. godine usvojila Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima kako bi razvijala štednju za starost i obezbedila očuvanje socijalne i ekonomske stabilnosti.
 - **Racio zavisnosti pada** (smanjuje se broj zaposlenih u odnosu na broj penzionera);
 - Prosečna državna penzija **ne pokriva minimalnu potrošačku korpu**;
 - Država ima **problem sa finansiranjem penzija** (a u velikoj meri i budućih);
 - **Privatni penzijski fondovi** su najbolji instrument za obezbeđenje dodatnih izvora prihoda u trećem dobu;
 - **Država** prvenstveno treba da **podstiče poslodavce** da preuzmu deo odgovornosti za dodatno socijalno zbrinjavanje zaposlenih/građana (budućih penzionera);
 - **Država Srbija kao značajan poslodavac, svojim primerom** (uplatama dopunskih penzijskih doprinosa zaposlenima) trebalo bi da da primer ostalim poslodavcima.

**Raiffeisen
FUTURE**

Poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova (DPF) u Srbiji

- Dobrovoljni penzijski fondovi posluju punih osam godina u Srbiji.
- Tržište DPF čine četiri društva za upravljanje i šest dobrovoljnih penzijskih fondova.
- Imovina DPF kontinuirano raste po prosečnoj godišnjoj stopi od 26% i trenutno iznosi preko 23 mlrd dinara, što predstavlja oko 0,50% BDP-a.
- Ukupan broj članova iznosi preko 180 hiljada, što predstavlja 2.5% stanovništva i 10.6% od ukupnog broja zaposlenih.
- Ponderisan prosek prinosa svih fondova u 2013. godini, meren promenom vrednosti indeksa industrije FONDex, iznosio je 12.0%.

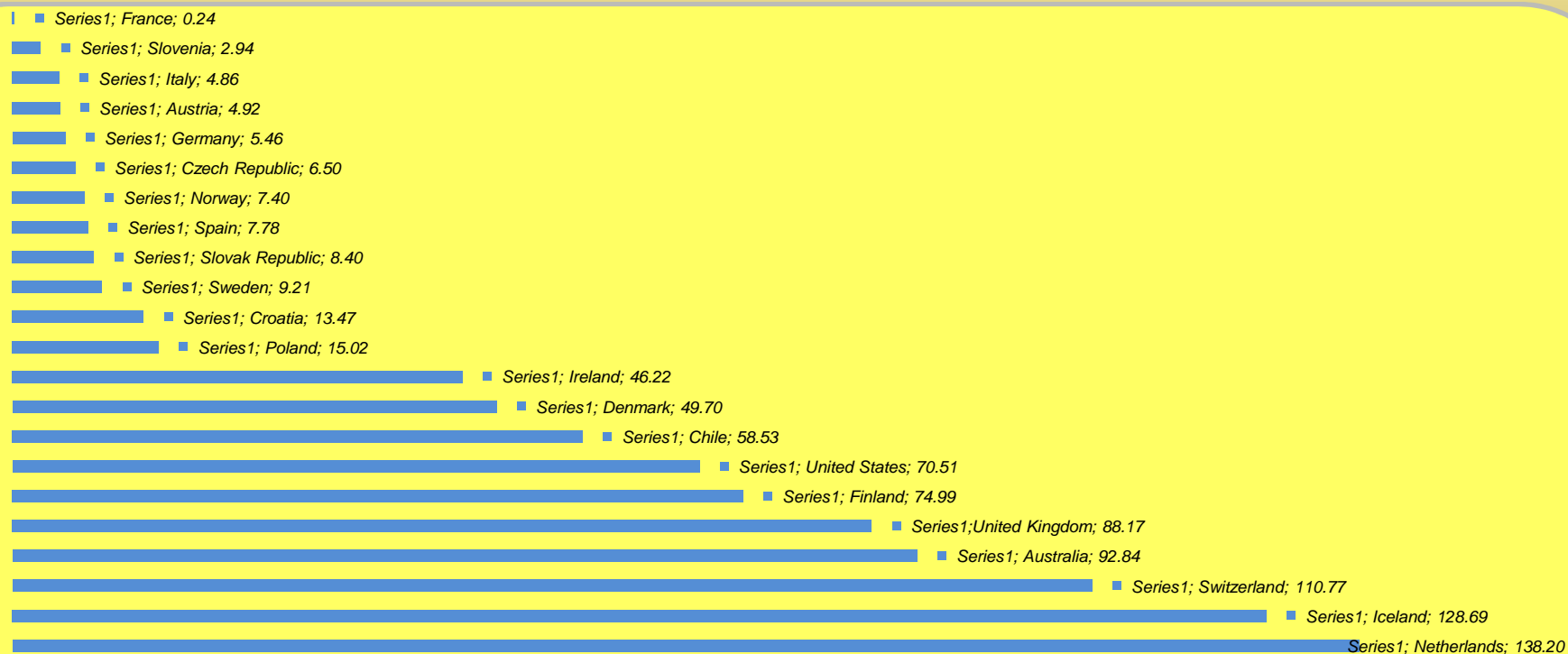
Neto imovina i broj članova DPF

Izvor podataka o vrednosti imovine DPF, broju članova i vrednosti indeksa FONDex: www.nbs.rs, Statistički aneks.

Izvor BDP: Republički zavod za statistiku – vrednost BDP u 2013. iznosi 34 mlrd EUR

Imovina privatnih penzijskih fondova % učešća u BDP

Podaci za 2011.

Raiffeisen
FUTURE

Srbija – potencijal unutar države

- Rast imovine DPF je najvećim delom generisan uplatama članova, kao i ostvarenim prinosima od ulaganja.
- Pod pretpostavkom da je svaki zaposleni u Srbiji od početka poslovanja industrije DPF uplaćivao mesečni doprinos u iznosu od 10EUR, danas bi imovina DPF iznosila preko EUR 1.5 mlrd. Kada u računicu uključimo i ostvarene prinose od početka poslovanja, imovina DPF bi iznosila preko EUR 2 mlrd.
- Neophodno je da država, kroz uključivanje svojih zaposlenih u sistem kapitalizovane štednje i kroz organizovanu edukaciju građana, pruži podršku razvoju industrije DPF.
- Razvijeni DPF mogu da imaju značajnu ulogu u finansiranju kapitalnih projekata države.

Godina	Ukupan broj zaposlenih	Godišnji doprinos po zaposlenom	Godišnji iznos uplaćenih doprinosa
2007	2.002.344	120 EUR	240.281.280 EUR
2008	1.999.476	120 EUR	239.937.120 EUR
2009	1.889.085	120 EUR	226.690.200 EUR
2010	1.795.775	120 EUR	215.493.000 EUR
2011	1.746.138	120 EUR	209.536.560 EUR
2012	1.727.048	120 EUR	207.245.760 EUR
2013	1.715.164	120 EUR	203.929.828 EUR
			1.543.113.748 EUR

Uzimajući u obzir i prinose koji su DPF ostvarili od početka poslovanja* imovina svih DPF bi iznosila preko 2 mlrd EUR!

*Uzet je u obzir ponderisan prinos svih fondova od 9.36%, meren promenom vrednosti indeksa FONDEX od početka poslovanja prvog DPF do 31.10.2014.

Izvor podataka o broju zaposlenih: Republički zavod za statistiku

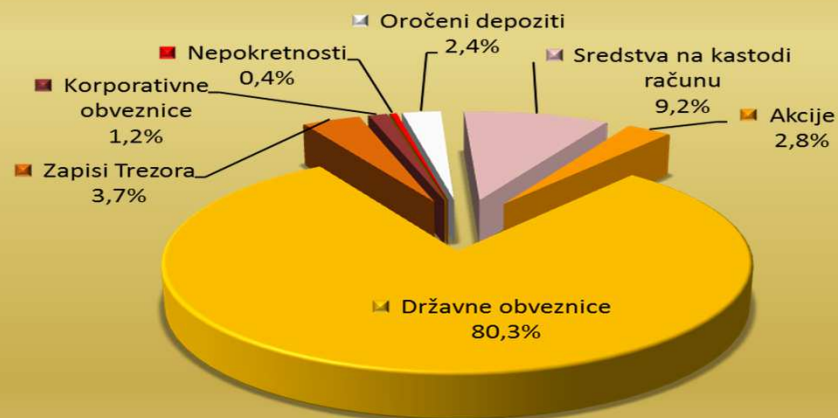

**Raiffeisen
FUTURE**

Uloga i značaj dobrovoljnih penzijskih fondova kao institucionalnih investitora u Srbiji

1. DPF kao institucionalni investitori sa dugoročnim investicionim horizontom i konzervativnom politikom investiranja, značajan deo sredstava ulažu u državne hartije od vrednosti (preko 80%).
2. Razvoj tržišta kapitala, naročito tržišta dužničkih hartija od vrednosti koje preovlađuju u strukturi imovine DPF, je od velikog značaja za unapređenje uslova investiranja imovine DPF.

Struktura imovine DPF na dan 31.10.2013.

Izvor podataka: www.nbs.rs, Statistički aneks NBS

**Raiffeisen
FUTURE**

Umesto zaključka

- Samo sistem međugeneracijske solidarnosti ne može obezbediti kvalitetne penzije građanima, niti adekvatan, održiv i siguran penzijski sistem države Srbije.
- Neophodan brži razvoj štednje građana za starost u dobrovoljnim penzijskim fondovima u cilju obezbeđivanja privatnih penzija a time i rasterećenje državnog penzijskog fonda u pogledu obaveza prema budućim penzionerima;
- Država Srbija kao značajan poslodavac svojim primerom, uplatama dopunskih penzijskih doprinosa za svoje zaposlene, trebalo bi da da primer ostalim poslodavcima;
- Neophodno je da, nezavisno od poslodavca, svaki pojedinac preuzme deo odgovornosti za sopstvenu budućnost i uplaćuje dopunski penzijski doprinos;
- Najbolji model je kombinovana uplata i od strane poslodavca za zaposlenog ali i samog zaposlenog;
- Štednja u DPF je dostupna svim građanima!
- Država je obezbedila poreske olakšice posebno za uplate poslodavaca a posebno za uplate zaposlenih (2004.);
- KONTINUIRANA EDUKACIJA** /na svim nivoima/ **je ključ za razvoj kapitalizovane štednje;**
- Dobrovoljni penzijski fondovi –institucionalni investitori sa dugoročnim horizontom investiranja, sa poznatom dinamikom uplata i dinamikom isplata, od velikog su značaja za svaku državu upravo u obezbeđivanju dugoročnog izvora sredstava za kapitalne investicije, s jedne strane i za obezbeđivanje dopunskog izvora prihoda građana u vidu privatne penzije, s druge strane.

Raiffeisen
FUTURE

HVALA NA PAŽNJI !

www.raiffeisenfuture.rs
snezana.ristanovic@raiffeisenfuture.rs